

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2006 - 32/32 Sayılı Tebliğ

(22.09.2006 tarih ve 26297 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.)

(TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARAR'A GÖRE FAALİYET GÖSTERMEK ÜZERE YETKİLİ MÜESSESELERİN KURULMASINA, ŞUBE AÇMALARINA, FAALİYET VE DENETİMLERİNE DAİR USUL VE ESASLAR HAKKINDA)

Amaç ve kapsam

Madde 1- Bu Tebliğin amacı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda tanımlanan yetkili müesseselerin kuruluş, şube açma, faaliyet, yükümlülük ve denetimlerine dair usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

Madde 2- Bu Tebliğde geçen;

a) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

b) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve şubelerini,

c) Yetkili Müesseseler: Bakanlıkça tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim şirketleri,

ç) Şube: Münhasıran yetkili müesseseye bağlı olarak çalışan, idaresi yönetim kurulu kararı ile atanan yönetici vasıtasıyla yürütülen kuruluşu,

d) Yetkili Müessese İzin Belgesi: Faaliyette bulunmasına izin verilen yetkili müesseselerin merkezleri adına düzenlenen ıslak imzalı ve soğuk damgalı belgeyi,

e) Şube İzin Belgesi: Yetkili müesseselerin Müsteşarlıkça açılmasına izin verilen şubeleri için buldukları mahallin adı belirtilmek suretiyle düzenlenen ıslak imzalı ve soğuk damgalı belgeyi,

ifade eder.

Faaliyet konusu

Madde 3 - (1) Yetkili müesseseler Türk Parası Kıymetini Koruma ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunabilirler.

a) Merkez Bankasınca alım satım konusu yapılan efektifleri almak ve satmak.

b) Efektifleri daha küçük veya daha büyük küpürlerle veya ayrı cins efektiflerle değiştirmek.

c) Merkez Bankasınca tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövizi natık çekleri satın almak.

ç) Kıymetli Madenler Borsasına üye olmak kaydıyla, ilgili yönetmelik ve mevzuat hükümleri çerçevesinde işlenmemiş kıymetli madenler ile barlar veya külçeler halindeki işlenmiş kıymetli madenlerin ithalini, ihracını ve söz konusu Borsada sürdürülmekte olan kıymetli madenlere ilişkin işlemleri yapmak.

d) Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında, öngörülen şartları yerine getirmek kaydıyla anılan Bankaca belirlenen esas ve usuller dahilinde döviz ve efektif alım satımı yapmak.

e) Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından üretilen basılı altınlar (milli ziynet ve meskük vb.) ile bir kilogramdan küçük külçe şeklindeki standart altınların alım satımını yapmak.

(2) Yetkili müesseseler yukarıda belirtilen işlemler dışındaki faaliyetlerde bulunamazlar.
(3) Bu madde hükümlerine aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen yetkili müessese hakkında yasal kovuşturmayla geçilir ve mevzuata aykırı faaliyeti durdurmasını teminen uyarılır. Yapılan uyarıya rağmen mevzuata aykırı faaliyete devam edilmesi halinde yetkili müessesenin faaliyet izni Müsteşarlıkça iptal edilir.

Kuruluş izni

Madde 4- (1) Yetkili müesseselerin kurulması ve faaliyete geçmesi için Müsteşarlıktan izin alınması şarttır.

(2) Faaliyet izni bulunmayanlar veya iptal edilenler, yetkili müessese faaliyetinde bulunamazlar; ticaret unvanlarında, ilan ve reklamlarında veya işyerlerinde dövize ilişkin işlem yaptıkları izlenimini yaratacak hiçbir kelime, deyim ve işaret kullanamazlar.

Kuruluş şartları

Madde 5 - (1) Kurulmasına izin verilecek yetkili müesseselerin;

- a) Anonim şirket olması,
 - b) Mühürsüz yetkili müesseselerin faaliyet konuları ile iştigal etmek üzere kurulması,
 - c) Ödenmiş sermayelerinin 250 bin Yeni Türk Lirasından az olmaması,
 - ç) T.C. Ziraat Bankasına 80 bin EURO yatırılması,
 - d) Kurucuların, müflis, konkordato ilan etmiş veya taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis yahut zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,
 - e) Hisse senetlerinin nama yazılı olması ve nakit karşılığı çıkarılması,
 - f) Ana sözleşmelerinin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında mevzuat hükümlerine uygun olması,
 - g) Türkiye'de yetkili müessese olarak faaliyette bulunmak isteyen yurt dışında yerleşik kişilerin buldukları ülkede döviz alım satım işleri ile iştigal ettiklerinin belgelenmesi,
- şarttır.

(2) Yukarıda belirtilen şartlardan birini kaybeden veya taşımadığı tespit edilen yetkili müesseselere, söz konusu eksikliklerin tamamlanmasını teminen en fazla 90 günlük süre verilir. Bu süre içerisinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen yetkili müesseselerin faaliyet izni başka bir uyarıya gerek olmaksızın iptal edilir.

Başvuru

Madde 6- (1) Yetkili müessese kurulması için Müsteşarlığa verilecek başvuru dilekçesine;

- a) Şirket ana sözleşme taslağının,
- b) Türkiye'de yerleşik her bir kurucu ortak için;
 - 1) Müflis olmadıklarına ilişkin Asliye Ticaret Mahkemelerinden alınacak belgenin,
 - 2) Konkordato ilan etmiş olmadıklarına ilişkin İcra Mahkemesi Hakimliklerinden alınacak belgenin,
 - 3) Ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis yahut zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulunmadığına ve vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçlarından dolayı hüküm giymemiş olduklarına ilişkin, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden veya Cumhuriyet Savcılıklarından alınan arşiv kayıtlarını da içeren adli sicil belgesinin,
 - 4) Vergi borcu bulunmadığına dair bağlı bulunulan vergi dairesinden alınacak belgenin,
 - 5) Gerçek kişiler için Tebliğin 1 numaralı, tüzel kişiler için 2 numaralı ekindeki örneğe uygun şekilde ve noter huzurunda düzenlenip kurucu ortaklarca imza edilecek birer beyannamenin,
- c) Müsteşarlıkça gerekli görülecek diğer bilgi ve belgelerin, eklenmesi zorunludur.

(2) Yurt dışında yerleşik kişilerden istenecek bilgi ve belgeler hakkında bu madde hükümleri kıyasen uygulanır.

Ön izin

- Madde 7-** (1) Kurucular, 5'inci maddede belirtilen bilgi ve belgeler ile birlikte yetkili müessese kurmak amacıyla ön izin almak üzere Müsteşarlığa başvuruda bulunurlar.
- (2) Başvuruları Müsteşarlıkça uygun görülenlere, Türk Ticaret Kanunu hükümleri dahilinde anonim şirket kurabilmeleri için ön izin verilir.
- (3) Yetkili müessese kurmak için ön izin alan kurucular, faaliyet izni alana kadar döviz alım satım faaliyetinde bulunamazlar. Faaliyet izni verilmeden önce faaliyete geçtikleri tespit edilenlerin ön izinleri iptal edilir ve kurucuları hakkında yasal kovuşturmayaya geçilir.

Faaliyet izni

- Madde 8-** (1) Kurucular, ön izin tarihinden itibaren 90 gün içerisinde yetkili müessesenin kuruluş işlemlerini tamamlayarak faaliyet izni almak üzere Müsteşarlığa başvuruda bulunurlar.
- (2) Faaliyet izni almak üzere yapılacak başvuruya;
- a) Ana sözleşmenin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesi'nin bir nüshası,
- b) Ortaklar tarafından şirket ana sözleşmesinde taahhüt edilen asgari şirket sermayesinin nakden ve defaten ödendiğini gösterir bankadan alınacak belge,
- c) Kuruluş işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, 80 bin EURO'nun şirket adına T.C. Ziraat Bankasına yatırıldığını tevsik eden belge,
- ç) Faaliyette bulunacakları ilin valiliğince düzenlenen, işyerinin yeterli fiziki güvenlik önlemlerine sahip olduğunu gösterir belge,
- d) 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca ödenmesi gereken harcın ödendiğini tevsik eden belge, eklenir.
- (3) Müsteşarlıkça yapılan inceleme neticesinde durumları uygun görülen yetkili müesseselere faaliyette bulunma izni verilerek, şirket adına "Yetkili Müessese İzin Belgesi" düzenlenir.
- (4) Faaliyet izin tarihinden itibaren 90 gün içerisinde faaliyete geçilmemesi veya faaliyete aralıksız 90 gün veya daha fazla süreyle ara verilmesi halinde, faaliyet izni ve "Yetkili Müessese İzin Belgesi" iptal edilir. İzin belgesi iptal edilenler yetkili müessese olarak faaliyette bulunamazlar.

Şube açma

- Madde 9-** (1) Yetkili müesseselerin merkezlerine ilaveten şube açmaları Müsteşarlığın ön iznine tabidir. Şube açmak üzere yapılacak başvurulara yönetim kurulu kararı ile birlikte şube açılması nedenlerini belirten bir raporun eklenmesi zorunludur. Yapılacak değerlendirme neticesinde durumları uygun bulunan yetkili müesseselere şube açma ön izni verilir.
- (2) Şube açma iznini müteakip 90 gün içerisinde;
- a) Her bir şube için 4'üncü maddede belirtilen ödenmiş sermayeye 250 bin Yeni Türk Lirası ilave edildiğine ilişkin Ticaret Sicili Gazetesi ve artırılan sermayenin tamamının ödendiğini gösterir bankadan alınacak belgenin,
- b) 80 bin EURO'nun şirket adına T.C. Ziraat Bankasına yatırıldığını tevsik eden belgenin,
- c) Faaliyette bulunacakları ilin valiliklerince düzenlenen, şubenin yeterli fiziki güvenlik önlemlerine sahip olduğunu gösterir belgenin,
- ç) Şubenin tescil edildiği Ticaret Sicili Gazetesi'nin bir nüshasının,
- d) 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca ödenmesi gereken harcın ödendiğini tevsik eden belgenin, tevdi halinde, faaliyete geçmesi uygun görülen şubelere Müsteşarlıkça "Şube İzin Belgesi" verilir.
- (3) "Şube İzin Belgesi" verilmesinden önce faaliyete geçen şubenin ön izni Müsteşarlıkça iptal edilir ve şirket hakkında yasal kovuşturmayaya geçilir.
- (4) Şube izin belgesinin verilmiş tarihinden itibaren 90 gün içerisinde faaliyete geçilmemesi veya faaliyete aralıksız 90 gün veya daha fazla süreyle ara verilmesi halinde, faaliyet izni ve "Şube İzin Belgesi" iptal edilir. İzin belgesi iptal edilen şubeler yetkili müessese olarak faaliyette bulunamazlar.

İzin belgesi

- Madde 10 –** (1) Şirket adına düzenlenen "Yetkili Müessese İzin Belgesi" ve "Şube İzin Belgesi" işyerinde herkesin görebileceği şekilde asılı bulundurulmak zorundadır.
- (2) 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca ödenmesi gereken harcın ödendiğinin tevsik edilmesi kaydıyla, kaybedilen veya herhangi bir nedenle yenilenmesi istenilen yetkili müessese izin belgesi ile

şube izin belgesinin yenisi düzenlenir.

(3) Faaliyet izni iptal edilen yetkili müesseselerin, "Yetkili Müessese İzin Belgesi"ni ve "Şube İzin Belgesi"ni Müsteşarlıkça verilen süre dahilinde iade etmemeleri veya faaliyetlerine devam etmeleri halinde haklarında yasal kovuşturmaya geçilir.

(4) Yetkili Müessese İzin Belgesi bulunmayan gerçek veya tüzel kişiler ticari amaçla döviz alım satımı yapamazlar.

Döviz hesabı

Madde 11 – (1) Bu Tebliğ hükümleri uyarınca yetkili müesseseler tarafından T.C. Ziraat Bankasına yatırılan dövizler, bankanın "Muhtelif Borçlar-Bloke Paralar" hesabında izlenir ve herhangi bir nedenle faaliyetin sona ermesi halinde, bu tutarlardan öncelikle vergi, resim ve harç yükümlülükleri karşılandıktan sonra kalan tutar Müsteşarlığın talimatı üzerine ilgili şirkete ödenir.

(2) Söz konusu tutarların haciz işlemine veya icra takibine konu edilmesi halinde, haciz işleminin veya icra takibinin kaldırılması için Müsteşarlıkça ilgili müesseseye 90 günlük süre verilir. Bu süre içerisinde haciz işleminin veya icra takibinin kaldırılmaması halinde yetkili müessese izin belgesi iptal edilir.

(3) Bu hesaptaki tutarlara faiz ödenmez.

Adres ve unvan değişikliği

Madde 12 – (1) Yetkili müesseselerin merkez ve şubeleri, Müsteşarlıkça izin verilen işyerleri dışında bir adreste faaliyette bulunamazlar.

(2) Yetkili müesseselerin unvan değişikliği ile merkez ve şubelerinin adres değişikliği Müsteşarlığın iznine tabidir.

Hisse devirleri

Madde 13 – (1) Yetkili müesseselerin ortaklarında değişikliğe neden olan hisse devirleri Müsteşarlığın iznine tabidir.

(2) Hisseleri devralacak kişilerin kurucu ortaklarda aranılan şartları haiz olması ve bu durumun 6'ncı maddede belirtilen belgeler ile tevsiki gereklidir.

(3) Yetkili müesseseler, faaliyet izni verildiği tarihten itibaren 1 yıl geçmedikçe hisse devrinde bulunamazlar.

Bilgi verme

Madde 14 – (1) Yetkili müesseseler Tebliğin 3 numaralı ekindeki örneğe uygun şekilde düzenleyecekleri yıllık faaliyet raporunu takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar Müsteşarlıkta olacak şekilde gönderirler.

(2) Müsteşarlık, yetkili müesseselerden gerek görülen her türlü bilgi ve belgeyi belirleyeceği şekil ve sürelerde isteyebilir.

Hesap ve belge düzeni

Madde 15 – (1) Yetkili müesseseler;

a) Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Usul Kanununa göre işletmenin ihtiyacına uygun birinci sınıf tacirlerin tutmak zorunda oldukları defter ve kayıtları tutmak,

b) Merkez Bankasınınca belirlenen esaslar dahilinde her bir işlem itibarıyla döviz alımlarında "Döviz Alım Belgesi", döviz satımlarında "Döviz Satım Belgesi" düzenlemek,

c) Faaliyet konuları ile ilgili olarak ilgili kanunlarca düzenlenmesi zorunlu olan diğer belgeleri düzenlemek ve gerekli kayıtları usulüne uygun şekilde tutmak,

ç) Bir takvim yılı içerisinde merkez ve şubelerinin her biri için en az 3 milyon ABD Doları veya karşılığı döviz tutarında döviz alış işlemi gerçekleştirmek, zorundadırlar.

Denetim

Madde 16 – (1) Yetkili müesseselerin faaliyet ve işlemleri, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna göre inceleme ve soruşturma yapmaya yetkili bulunan denetim elemanları ile kambiyo müdürlükleri ve ilgili kanunlarla denetim yapmaya yetkili elemanlar tarafından incelenebilir.

(2) Merkez Bankası yetkili müesseselerde inceleme yapmaya yetkilidir.

(3) Yetkili müesseseler yukarıda yazılı denetim elemanlarının ve mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, evrak ve defterlerini ibraz etmek zorundadırlar.

Yaptırım

Madde 17 – (1) Bu Tebliğ hükümlerine aykırı işlem yaptığı tespit edilenler hakkında, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanununun 3/a maddesine istinaden yasal kovuşturmaya geçilir.

Yetki

Madde 18 – (1) Müsteşarlık bu Tebliğin tatbikatını temin etmek amacıyla gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya ve Tebliğde öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 19 – (1) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara ilişkin 2002-32/27 sayılı Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 20 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

EK:1 [Kurucular Beyannamesi\(Gerçek Kişiler\)](#)

EK:2 [Kurucular Beyannamesi\(Tüzel Kişiler\)](#)

EK:3 [Faaliyet Raporu](#)